

CURTEA DE APEL CENTRU

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Teilor 4
e-mail: cac@justice.md, Tel.: /373 22/ 635 417
www.instante.justice.md

No 4-353-686 din 26.03.2026

Curtea Constituțională a Republicii Moldova mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28

Curtea de Apel Centru, Vă expediază solicitarea ridicării excepției de neconstituționalitate înaintată de către reprezentantul Partidului Politic „Moldova Mare”, avocatul Igor Hlopețchi, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva Partidului Politic „Moldova Mare”, intervenienți accesorii Comisia Electorală Centrală și Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova cu privire la limitarea activității partidului politic.

Anexe:

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate înaintată de reprezentantul Partidului Politic „Moldova Mare”, avocatul Igor Hlopețchi.
Încheierea Curții de Apel Centru nr. 2-18/25 din 29 ianuarie 2026;

Judecătorul
Curții de Apel Centru

 Vișcu Svetlana

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate¹

A.1. Reprezentantul persoanei juridice PARTIDUL POLITIC „MOLDOVA MARE”

Igor HLOPEȚCHI
avocat BAA „GARANT”

¹Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun²

Ministerul Justiției al Republicii Moldova a înaintat cerere de chemare în judecată către Partidului Politic „MOLDOVA MARE”, intervenienți accesorii Comisia Electorală Centrală și Serviciul de Informații și Securitate, privind limitarea activității partidului politic.

La data de 11 decembrie 2025, în cadrul ședinței de judecată reprezentantul pârâtului Partidului Politic „MOLDOVA MARE”, dl Igor Hlopețchi, a înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 21 alin. (3¹) lit. a), c), d), e) 3²), (8) a Legii privind partidele politice nr. 294/2007, prezentând cererea în formă scrisă. Solicitând: admiterea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, ca fiind întemeiată în fapt și în drept; declararea neconstituționalității prevederilor art. 21 alin. (3¹) lit. a), c), d), e), art. 21 alin. (3²) și art. 21 alin. (8) din Legea privind partidele politice nr. 294/2007, în măsura în care acestea permit limitarea activității unui partid politic după înregistrarea acestuia în cursa electorală și pe durata campaniei electorale în baza unor simple „suspiciuni, rezonabile”, fără criterii clare de aplicare, fără garanții procedurale adecvate, fără o evaluare judiciară definitivă și fără a respecta principiile constituționale privind proporționalitatea, previzibilitatea, securitatea juridică, libertatea partidelor politice și drepturile electorale.

C. Obiectul sesizării³

Prezenta sesizare are ca scop controlul constituționalității textelor de lege de la:

- art. 21 alin. (3¹) lit. a), c), d), e), art. 21 alin. (3²) și art. 21 alin. (8) din Legea privind partidele politice nr. 294/2007;

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

CADRUL CONSTITUȚIONAL INCIDENT:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecării instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale *ratione materiae*. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 6

Separarea și colaborarea puterilor

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sunt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. [...]”.

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle.

În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 26

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 38

Dreptul de vot și dreptul de a fi ales

(1) Voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Cetățenii Republicii Moldova au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți până în ziua alegerilor inclusiv, excepție făcând cei puși sub interdicție în modul stabilit de lege.

(3) Dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii.

E.Argumentarea pretinsei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

(A)

Ab initio, în Hotărârea nr.2 din 09.02.2016, Curtea constituțională a reținut că, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate, iar dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil (§§ 79-80).

***In concreto*, autorul sesizării consideră că speța întrunește cumulativ cele patru condiții de admisibilitate:**

1. Verificarea constituționalității acestui tip de acte normative ține de competența Curții Constituționale *ratione materiae*, potrivit articolului 135 alin.(1) lit.a) din Constituție.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este formulată de către partea în proces și anume de către reprezentantul părții pârâte.

3. Curtea Constituțională a reiterat că excepția de neconstituționalitate nu manifestă doar o funcție preventivă, ci și una reparatorie, pentru că ea privește, în

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unui sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

primul rând, situația concretă a părții lezate în drepturile sale prin norma criticată. De eventuala soluție a excepției de neconstituționalitate trebuie să profite, în primul rând, autorul acesteia, în caz contrar, acest instrument riscă să devină unul simulat, adică o *actio popularis*, pierzându-se, în aceste condiții, caracterul concret și efectiv al excepției (DCC nr.94 07.07.2022, §29).

Instituția ridicării excepției de neconstituționalitate oferă instanțelor posibilitatea soluționării situațiilor în care, în cadrul judecării unei cauze, părțile, sau judecătorul, se confruntă cu o incertitudine în privința constituționalității normelor ce urmează a fi aplicate (HCC nr.2 din 09.02.2016).

Excepția de neconstituționalitate ridică o problemă juridică a cărei rezolvare trebuie să preceadă soluționarea litigiului de care este legată, aplicabilitatea și pertinența normei contestate pentru soluționarea litigiului principal reprezintă o condiție esențială pentru admisibilitatea sesizării (DCC nr.133 din 05.12.2019, §23; DCC nr.136 din 09.12.2019, §27; DCC nr.99 din 06.08.2020, §20).

Raportat speței aceste principii, autorul sesizării reține că prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.

Consecvent, pentru examinarea cauzei penale obiectiv, corect și sub toate aspectele, este foarte importantă verificarea corelației dintre dispozițiile articolelor criticate și textele Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.

4. În Hotărârea nr.2 din 09.02.2016, Curtea Constituțională a interpretat art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția R.Moldova (excepția de neconstituționalitate) și a reținut că „în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.”

Curtea a reținut că, prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea litigiului fără soluționarea prealabilă a excepției de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprie instanței judecătorești.

Având în vedere cele menționate, orice **instanță judiciară** chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și **OBLIGAȚIA să se adreseze Curții Constituționale (HCC nr.2 din 09.02.2016 §§ 86-87)**.

În §81 *ibidem*, Curtea a menționat și faptul că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze.

În context, autorii rețin și **practica CtEDO:**

➤ *cauza Ivanciuc v. Romania (decizia nr.18624/03), fiind invocat refuzul instanței de judecată de a sesiza Curtea Constituțională cu o excepție de neconstituționalitate, Curtea Europeană a menționat: ... nu este exclus ca, în unele circumstanțe, refuzul exprimat de o instanță națională, chemată să se pronunțe în ultimă instanță, ar putea aduce atingere principiului echității procedurii, așa cum este enunțat la art.6 §1 al Convenției, în special atunci când un asemenea refuz este atins de arbitrar;*

➤ *cauza Pronina v. Ucraina (no. 63566/00) Curtea Europeană a statuat că instanțele au omis să analizeze cererea reclamantei din punctul de vedere al compatibilității cu dispozițiile constituționale și, prin urmare, ignorând acest aspect, deși el era specific, important și pertinent, au determinat încălcarea dispozițiilor art.6 §1 din Convenție.*

I. ARGUMENTAREA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI A UNUIA SAU A MAI MULTOR DREPTURI GARANTATE DE CONSTITUȚIE

Cap.I PRINCIPII GENERALE

Odată cu ratificarea de către Republica Moldova a Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (24.07.1997), au fost asumate angajamente de asigurare a remediilor efective de protecție a drepturilor omului.

Statul de drept, definit în art.1 alin.(3) din Constituție, se bazează pe principiul legalității, principiu care presupune conformitatea normei sau a actului juridic cu normele superioare care stabilesc condiții de procedură privind edictarea normelor juridice.

În susținerea cererii sunt incidente, se menționează că prevederile legale contestate aduc o atingere gravă, nejustificată și disproporționată drepturilor fundamentale garantate de Constituție, precum și standardelor internaționale

consacrate de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Aplicarea acestor norme, în absența unor criterii clare și obiective, fără transparență procedurală, cu termene nerezonabile de contestare și fără posibilitatea adoptării unor măsuri preventive de remediere, afectează direct dreptul fundamental la participare liberă, egală și efectivă în alegeri, libertatea partidelor politice și egalitatea în fața legii. O asemenea ingerință pune sub semnul întrebării integritatea procesului electoral și însăși esența mecanismelor democratice.

Mai mult, crearea premiselor pentru intervenția disproporționată a autorităților executive în procesul electoral — prin limitarea activității unui partid politic pe baza unor informații clasificate, neanalizate în mod contradictoriu și fără o evaluare judiciară definitivă — subminează echilibrul instituțional și principiul separației puterilor în stat.

Aceste valori reprezintă fundamentul unui stat democratic și al statului de drept, iar afectarea lor printr-o normă juridică imprevizibilă și lipsită de garanții constituționale nu poate fi compatibilă cu ordinea constituțională a Republicii Moldova.

Prin urmare, normele contestate nu îndeplinesc cerințele minimale de legalitate, previzibilitate, necesitate și proporționalitate, încălcând standardele constituționale și convenționale privind protecția efectivă a drepturilor electorale și funcționarea democratică a partidelor politice.

În lumina tuturor acestor considerente, se solicită respectuos înaltei Curți să garanteze protecția drepturilor constituționale și a angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova, prin declararea neconstituționalității prevederilor care permit aplicarea măsurilor asigurătorii în condițiile descrise.

O asemenea soluție este esențială pentru a asigura protecția efectivă a drepturilor fundamentale, pentru a restabili stabilitatea și integritatea procesului electoral și pentru a preveni orice ingerință arbitrară sau disproporționată în activitatea partidelor politice și în drepturile candidaților.

Prin intervenția sa, Curtea va consolida încrederea publică în instituțiile democratice, va reafirma supremația Constituției și va fortifica principiile statului de drept, care reprezintă fundamentul funcționării oricărei democrații autentice.

În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului” (*a se vedea rt.54 alin.(1) din Constituție*).

Prevederile alin. (2) art.54 din Constituție reglementează exhaustiv situațiile în care ingerințele în/restrângerea exercițiului drepturilor și libertăților constituționale ar putea fi admise și anume „în cazul în care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt **necesare** în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Mecanismul consacrat în normele legale contestate, oferă o punte pentru instaurarea unui regim toalarist și autoritar, aducând atingeri grave pluralismului politic.

Se mai reține că, dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, prevăzut de art.23 din Constituție, implică adoptarea de către legislator a unor reguli procedurale clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile, iar potrivit art.54 alin.(3) din Constituție nu se admite restrângerea acestui drept.

Referitor la **articolele 23 și 54 din Constituție**, Curtea Constituțională a subliniat, în jurisprudența sa constantă că, acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare, sunt aplicabile doar în coroborare cu un drept fundamental incident, totodată condițiile acestor două norme constituționale, obligă statul să publice și să facă accesibile toate legile și ca drepturile și libertățile să nu poată fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege (*HCC nr.28 din 23.11.2015, HCC nr.29 din 12.12.2019, § 19*).

Deci, pentru a fi aplicabile, autorii sesizărilor trebuie să demonstreze, în mod argumentat, existența unor ingerințe în drepturile garantate de Constituție (*HCC nr. 4 din 03.03.2022, §28; HCC nr. 8 din 05.04.2022, §26*).

În jurisprudența sa, Curtea a sistematizat și **principiile generale** stabilite în jurisprudența Curții Constituționale, **privind calitatea legii, cităm:**

„56. Noțiunea de „lege” este o noțiune autonomă (*Bosphorus Airways v. Irlanda, hotărârea Marii Camere din 30.06.2005, §143*). Această noțiune presupune lipsa arbitrariului, iar **lipsa arbitrariului este un element esențial al principiului**

preeminenței dreptului, menționat în Preambulul Convenției Europene, și al **principiului statului de drept**, menționat în articolul 1 alin. (3) din Constituție.

57. Noțiunea de „lege” poate cuprinde surse de drept ca legislația primară ori delegată a unui stat, precum și hotărârile judecătorești (*Kafkaris v. Cipru*, hotărârea Marii Camere din 12.02.2008, §118-121). Ea nu include „practicile statale” neconforme cu dreptul scris al statelor ori cu hotărârile judecătorești și cu obligațiile internaționale ale statelor în materie de drepturi ale omului (*Streletz, Kessler și Krenz v. Germania*, hotărârea Marii Camere din 22.03.2001, § 91).

58. Pentru a se stabili caracterul de „lege” în înțelesul Convenției și al Constituției, al unei norme de drept, trebuie efectuat un test al **„suficienței”** acesteia pentru a se verifica dacă norma de drept este **accesibilă, clară, previzibilă și dacă oferă garanții împotriva abuzurilor**.

59. Condiția **accesibilității** impune ca textele de lege să poată fi accesate de către reclamant (*Silver și alții v. Regatul Unit*, hotărârea din 25.03.1983, §87-88). Dacă se invocă texte sau reguli care suplimentează limbajul vast al unei norme primare și publice, atunci și acestea trebuie să poată fi accesate de către reclamant. În cauza *Silver și alții v. Regatul Unit* (citată mai sus) s-a admis faptul că restricțiile asupra corespondenței deținuților, impuse în baza unor ordine și instrucții nepublicate, care completau legislația delegată relevantă, nu puteau fi utilizate pentru a se stabili că ingerința era „prevăzută de lege”.

60. Condiția **preciziei suficiente** sau a **previzibilității** presupune existența unor norme de drept detaliate în privința subiectului tratat (*Kruslin v. Franța*, hotărârea din 24 aprilie 1990, § 27). Ea impune o analiză mai riguroasă a normei de drept. Curtea Europeană a statuat că nivelul de precizie al legislației interne „depinde într-o măsură considerabilă de **conținutul actului normativ** avut în vedere, **domeniul pe care este menit să-l acopere, numărul și statutul celor cărora le este adresat**” (*Chorherr v. Austria*, hotărârea din 25.08.1993, §25). **Testul preciziei legii impune ca în situațiile în care legea conferă o anumită marjă de discreție, ea să indice cu suficientă claritate limitele acesteia** (*Silver și alții v. Regatul Unit* (§80). În *Al-Nashif v. Bulgaria* (hotărârea din 20.06.2002, §119-123) – un caz care a vizat expulzarea unei persoane din motive de securitate națională –, Curtea Europeană a statuat că „legea trebuie să indice cu suficientă claritate marja de discreție care este conferită autorităților competente și maniera

exercitării acesteia, având în vedere scopul legitim al măsurii în cauză, pentru a acorda persoanelor protecția adecvată împotriva ingerințelor arbitrare”.

61. O putere discreționară care nu este delimitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității (Ostrovar v.Moldova, hotărârea din 13.09.2005, § 98 și §105-108). Aceeași concluzie este valabilă și pentru puterea discreționară nelimitată a instanțelor judecătorești.”

Revenind la art.32 din Constituție (art.10 din Convenție), CtEDO a reiterat în Hotărârea Medzlis Islamske Zajednice Brčko și alții c. Bosniei Și Herțegovinei §70 (citată supra) că ***o normă nu poate fi considerată o „lege” în sensul articolului 10 §2 decât dacă este formulată cu suficientă precizie pentru a permite cetățeanului să-și reglementeze comportamentul; acesta trebuie să fie în măsură – dacă este necesar cu consiliere adecvată – să prevadă, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele date, consecințele pe care le poate avea o anumită acțiune.***

Cap.II OMISIUNEA DE A REGLIMENTA CRITERII CLARE ȘI CONCRETE

În speță, autorii sesizării, ***solicită supunerea testului de constituționalitate a textelor indicate în partea introductivă,*** deoarece legea criticată NU REGLEMENTEAZĂ în termeni clari perioada maximă al limitării, iar teoria automatismului, iar această OMISIUNE are consecințe negative grave și anume îngrădește nelimitat dreptul constituțional la algeri libere, transformându-l dintr-un drept efectiv într-un drept iluzoriu.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a mai reținut că și **omisiunea legislativă** poate constitui obiect de examinare al Curții dacă prin aceasta este afectat un drept fundamental (*HCC nr.17 din 19.05.2016, §71; DCC nr.28 din 12.03.2020, §24; DCC nr.123 din 22.10.2020, §26; DCC nr.162 din 29.12.2020, §23*).

Drept consecință, acest viciu de neconstituționalitate a normei criticate, conferă angajatorului și instanțelor de judecată, chemate să judece cauzele, o discreție fără a indica cu suficientă claritate limitele acesteia, *or*, o putere discreționară care nu este limitată, chiar dacă face obiectul controlului judiciar din punct de vedere formal, nu trece de testul previzibilității.

Cap.III IMPREVIZIBILITATEA LEGII

Textele de lege crtificate, sunt imprevizibile și îngrădesc dreptul suveran al poporului și în particular al formațiunii politice supusă represiunilor, și solicităm supunerii testului de constituționalitate.

ÎN CONCLUZIE : facem apel la înțelepciunea Onoratei Curți și,

SOLICITĂM:

- Declararea sesizării ca fiind admisibilă și examinarea acesteia;
- Conexarea sesizării cu celelalte sesizări pendinte;
- Exercitarea controlului constituționalității a textelor de Lege de la art. 21 alin. (3¹) lit. a), c), d), e), art. 21 alin. (3²) și art. 21 alin. (8) din Legea privind partidele politice nr. 294/2007;
- Recunoașterea textelor de Lege de la art. 21 alin. (3¹) lit. a), c), d), e), art. 21 alin. (3²) și art. 21 alin. (8) din Legea privind partidele politice nr. 294/2007, ca fiind căzute în desuetudine și contrare Constituției.

F. Lista documentelor relevante

-Piesele cauzei pendinte;

G. Declarația și semnătura autorului sesizării:

Declar pe proprie onoare ce toate informațiile utilizate în prezenta sesizare sunt veridice.

Cu o considerație deosebită,

Autorul sesizării

Av. Igor I. HŁOPETŢHI ⁶

/semnat conform Legii nr. 124/2022/

⁶ Document purtător de semnătură mobilă în sensul Legii nr. 91/2014

ÎNCHEIERE

29 ianuarie 2026

municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

În componența:

Președintele ședinței, judecător

Ana Panov

Judecători

Elena Bolocan și Svetlana Vișcu

Grefier

Victoria Chirilov

examinând în ședință de judecată publică în limba de stat, cererea reprezentantului Partidului Politic „Moldova Mare”, avocatul Igor Hlopețchi privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 21 alin. (3¹) lit. a), c), d), e) 3²), (8) a Legii privind partidele politice nr. 294/2007, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva Partidului Politic „Moldova Mare”, intervenienți accesorii Comisia Electorală Centrală și Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova cu privire la limitarea activității partidului politic,-

CONSTATĂ:

Argumentele participanților la proces

1. La 30 septembrie 2025, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a înaintat cerere de chemare în judecată către Partidului Politic „Moldova Mare”, intervenienți accesorii Comisia Electorală Centrală și Serviciul de Informații și Securitate, solicitând dispunerea limitării activității Partidului Politic, „Moldova Mare”, IDNO: 1019620009875, pentru termenul de 12 luni.
2. La 11 decembrie 2025, în cadrul ședinței de judecată reprezentantul pârâtului Partidului Politic „Moldova Mare”, avocatul Igor Hlopețchi, a înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 21 alin. (3¹) lit. a), c), d), e); art. 21 alin. (3²), alin. (8) a Legii privind partidele politice nr. 294/2007, prezentând cererea în formă scrisă. Solicitând admiterea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, ca fiind întemeiată în fapt și în drept. Declararea neconstituționalității prevederilor art. 21 alin. (3¹) lit. a), c), d), e), art. 21 alin. (3²) și art. 21 alin. (8) din Legea privind partidele politice nr. 294/2007, în măsura în care acestea permit limitarea activității unui partid politic după înregistrarea acestuia în cursa electorală și pe durata campaniei electorale în baza unor simple „suspiciuni rezonabile”, fără criteriile clare de aplicare, fără garanții procedurale adecvate, fără o evaluare judiciară definitivă și fără a respecta principiile constituționale privind proporționalitatea, previzibilitatea, securitatea juridică, libertatea partidelor politice și drepturile electorale.
3. În susținerea cererii reprezentantul pârâtului Partidului Politic „Moldova Mare”, avocatul Igor Hlopețchi a invocat că prevederile legale contestate aduc o atingere gravă, nejustificată și disproportională drepturilor fundamentale garantate de Constituție, precum și standardelor internaționale consacrate de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

4. Aplicarea acestor norme, în absența unor criterii clare și obiective, fără transparență procedurală, cu termene nerezonabile de contestare și fără posibilitatea adoptării unor măsuri preventive de remediere, afectează direct dreptul fundamental la participare liberă, egală și efectivă în alegeri, libertatea partidelor politice și egalitatea în fața legii. O asemenea ingerință pune sub semnul întrebării integritatea procesului electoral și însăși esența mecanismelor democratice.
5. Mai mult, crearea premiselor pentru intervenția disproporționată a autorităților executive în procesul electoral — prin limitarea activității unui partid politic pe baza unor informații clasificate, neanalizate în mod contradictoriu și fără o evaluare judiciară definitivă — subminează echilibrul instituțional și principiul separației puterilor în stat.
6. Aceste valori reprezintă fundamentul unui stat democratic și al statului de drept, iar afectarea lor printr-o normă juridică imprevizibilă și lipsită de garanții constituționale nu poate fi compatibilă cu ordinea constituțională a Republicii Moldova.
7. Prin urmare, normele contestate nu îndeplinesc cerințele minimale de legalitate, previzibilitate, necesitate și proporționalitate, încălcând standardele constituționale și convenționale privind protecția efectivă a drepturilor electorale și funcționarea democratică a partidelor politice.
8. În lumina tuturor acestor considerente, solicită respectuos înaltei Curți să garanteze protecția drepturilor constituționale și a angajamentelor internaționale asumate de Republica Moldova, prin declararea neconstituționalității prevederilor care permit aplicarea măsurilor asigurătorii în condițiile descrise.
9. O asemenea soluție este esențială pentru a asigura protecția efectivă a drepturilor fundamentale, pentru a restabili stabilitatea și integritatea procesului electoral și pentru a preveni orice ingerință arbitrară sau disproporționată în activitatea partidelor politice și în drepturile candidaților.
10. Prin intervenția sa, Curtea va consolida încrederea publică în instituțiile democratice, va reafirma supremația Constituției și va fortifica principiile statului de drept, care reprezintă fundamentul funcționării oricărei democrații autentice.
11. Consideră autorul sesizării că în speță sunt întrunite cumulativ cele patru condiții de admisibilitate.
12. *Reprezentantul reclamantului Ministerul Justiției, Pantea Daniel*, a solicitat respingerea demersului cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate. Este sesizată Curtea pe articolele date. Pe cauza Ministerului Justiției împotriva Blocului Victoria și nu s-au soluționat.
13. *Reprezentantul intervenientului accesoriu Comisia Electorală Centrală, Nastas Ruslan*, a solicitat respingerea demersului cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate.
14. *Reprezentantul intervenientului accesoriu Serviciul de Informații și Securitate al RM, Frija Radu*, a considerat inadmisibilă această sesizare privitor la art.21 alin. (3²) și art. 21 alin. (8) din Legea privind partidele politice nr. 294/2007, deoarece nu corespunde criteriilor obligatorii stabilite.

Aprecierea Completului de judecată

15. *Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, examinând cererea de ridicarea excepției de neconstituționalitate, audiind argumentele participanților la proces, prin prisma materialelor cauzei civile, ajunge la concluzia că cererea dată este întemeiată în parte și urmează a fi admisă doar în partea ridicării excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.21 alin.(3¹), lit. a), c) și d), art. 21 alin. (3²) și alin. (8) din Legea nr. 294-XVI din 21.12.2007 privind partidele politice, în rest cererea urmează a fi respinsă, pe motivele ce urmează.*

16. Articolul 121 alin. (1) – (5) din Codul de procedură civilă statuează că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate. (3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile. (4) Dacă nu sunt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin. (2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei. (5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărârii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.
17. Articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova stipulează că Curtea Constituțională: a) exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.
18. Completul de judecată reține că la 09 februarie 2016, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 2 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (sesizarea nr. 55b/2015), prin care s-a decis că în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Totodată, s-a dispus că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.
19. Potrivit §79-80 din Hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016 a Curții Constituționale, pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.
20. În §82-83 din aceeași Hotărâre, Curtea Constituțională a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții strict obligatorii: a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; b) excepția este ridicată de către una din

părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; d) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

21. Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la §82.
22. Așadar, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, sunt necesare întrunirea cumulativă a condițiilor strict-obligatorii prevăzute la art. 121 alin. (2) din Codul de procedură civilă.
23. Verificând respectarea condițiilor prevăzute la §82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016, obligator-necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, Colegiul civil constată că, în litigiul dedus judecății sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 121 alin. (2) din Codul de procedură civilă, cu sesizarea în acest sens a Curții Constituționale. Or, obiectul cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate, constituie anume prevederile articolului 21 alin.(3¹), lit. a) c) și d) din Legea nr.294/2007 privind partidele politice, în special sintagma: „...*Ministerul Justiției se poate adresa direct în instanța de judecată, fără a parcurge procedura prealabilă indicată la alin. (2), cerând limitarea activității partidului politic pe un termen de până la 12 luni, în cazul acțiunilor sau inacțiunilor menționate la alin. (1) și (1¹) care amenință suveranitatea, independența, integritatea teritorială, securitatea națională, ordinea și siguranța publică, însoțite de acțiuni de subminare a proceselor electorale; acte de corupere pe scară largă a alegătorilor și de finanțare ilegală sau acordare ilegală de servicii sau valori materiale partidului politic ori concurențelor electorale ai acestuia*”, (3²) *Luând în considerare gravitatea încălcărilor admise de către partidul politic, existența unui pericol real și iminent de producere a unor consecințe iremediabile pentru valorile democratice și pentru ordinea de drept a Republicii Moldova prin continuarea desfășurării activităților ilegale ale partidului politic, Ministerul Justiției poate cere instanței de judecată să dispună, în calitate de măsură asiguratorie, limitarea activității partidului politic pe perioada examinării cauzei, până la pronunțarea în fond, prezentând, în acest sens, argumentele și probele care să ateste situațiile respective; (8) Activitatea partidului politic nu poate fi limitată pe parcursul campaniei electorale la care participă, cu excepția cazurilor în care limitarea activității partidului politic se cere pentru comiterea unor încălcări grave ale legii, astfel cum sunt prevăzute acestea la art. 3 și la alin. (3¹) din prezentul articol. Activitatea partidului politic nu poate fi limitată pentru încălcări minore; intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție.*
24. Excepția de neconstituționalitate fiind ridicată de către o parte implicată în proces, la caz, de către reprezentatul *Partidului Politic „Moldova Mare”*, avocatul *Igor Hlopețchi*, iar prevederile contestate sunt aplicabile cauzei, precum și nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale, din care motive cererea necesită a fi admisă.
25. Colegiul menționează că cererea privind sesizarea Curții Constituționale privind verificarea constituționalității normelor de drept citate supra, constituie o prerogativă a părții din proces, iar prin ignorarea excepției de neconstituționalitate și rezolvarea speței fără soluționarea prealabilă a excepției de către Curtea Constituțională, Colegiul judiciar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești, ceea ce este inadmisibil.
26. Totuși, Colegiul va admite în parte cererea cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate, apreciind că nu toate prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.
27. În așa mod, Colegiul consideră că, solicitarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în partea ce ține de art. 21 alin. (3¹), lit. e) din Legea nr.294-XVI

- din 21.12.2007 privind partidele politice, nu urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei.
28. Potrivit jurisprudenței constante a Curții Constituționale, sesizarea este justificată doar dacă norma contestată este determinantă pentru soluția cauzei, adică urmează a fi aplicată sau produce efecte juridice directe în cauza concretă. Ridicarea unei excepții pe dispoziții legale care nu se aplică litigiului este lipsită de obiect, iar controlul constituționalității devine unul abstract, ceea ce contravine cadrului constituțional al excepției de neconstituționalitate.
 29. Astfel, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în privința art. 21 alin. (3¹), lit. e) din Legea nr. 294-XVI din 21.12.2007 ridicată de reprezentantul Partidului Politic „Moldova Mare”, avocatul Igor Hlopețchi, urmează a fi respinsă deoarece nu urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei.
 30. Astfel, aplicarea normei devine pur teoretică, iar cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate nu poate fi admisă în abstract, fără legătură cu efectele sale actuale în cadrul dosarului, și numai dacă norma este incidentă.
 31. Colegiul reține că, neadmiterea cererii privind excepția de neconstituționalitate în partea ce ține de prevederile contestate care nu urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, ține exclusiv de verificarea întrunirii condițiilor strict obligatorii prevăzute la art.135 din Constituție.
 32. Iar în acest sens, Colegiul va reitera că potrivit par. §82-83 din Hotărârea nr.2 din 09 februarie 2016 a Curții Constituționale, pentru interpretarea art. 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, Curtea Constituțională a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții strict obligatorii.
 33. Din considerentele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru concluzionează de a admite în parte cererea înaintată de reprezentantul Partidului Politic „Moldova Mare”, avocatul Igor Hlopețchi, cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 294-XVI din 21.12.2007 privind partidele politice.
 34. În conformitate cu art.12¹, art. 269-270 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil,

D I S P U N E :

Se admite parțial cererea înaintată de reprezentantul Partidului Politic „Moldova Mare”, avocatul Igor Hlopețchi, cu privire la sesizarea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate, în partea prevederilor contestate de la art.21 alin.(3¹), lit. a) , c) și d), art. 21 alin. (3²) și alin. (8) din Legea nr. 294-XVI din 21.12.2007 privind partidele politice.

Se remite Curții Constituționale a Republicii Moldova sesizarea înaintată de reprezentantul Partidului Politic „Moldova Mare”, avocatul Igor Hlopețchi, privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor art.21 alin.(3¹), lit. a) , c) și d), art. 21 alin. (3²) și alin. (8) din Legea nr. 294-XVI din 21.12.2007 privind partidele politice.

În rest se refuză în admiterea cererii.

Încheierea nu este susceptibilă de atac.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Judecătorii

Copia corespunde originalului

Judecător

/semnătura/

/semnătura/

/semnătura/

Ana Panov

Elena Bolocan

Svetlana Vișcu

Svetlana Vișcu